

Висновки. У процесі цілеспрямованої систематичної роботи над розвитком критичного мислення майбутні вчителі набувають навички монологічного мовлення, оволодівають уміннями висловлювати власну думку, що містять у собі внутрішню неоднозначність, і провокують роботу мислення студентів, відчуття внутрішньої необхідності зібрати факти, аргументувати власну позицію дійти об'єктивних висновків. Постійна робота мислення веде до розвитку самостійності того, хто навчається, внаслідок чого формується педагогічна майстерність майбутнього вчителя.

ТАРАСОВА С. М.

КРИТИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ У БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ КАК СОСТАВНАЯ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО МАСТЕРСТВА

Автором рассматриваются особенности критического мышления учителя и его место в профессиональной подготовке будущих педагогов. Делается попытка связать критическое мышление с некоторыми педагогическими концепциями, в частности с составляющими педагогического мастерства.

Ключевые слова: профессиональное становление будущего учителя, критическое мышление, критический анализ, педагогическое мастерство.

TARASOVA S. M.

CRITICAL THINKING OF THE FUTURE TEACHER AS A PART OF PEDAGOGICAL SKILLS

The author describes the features of teacher's critical thinking and its place in the future teachers' training. The attempt to link critical thinking with some pedagogical concepts, including elements of pedagogical skills, has made.

Keywords: professional development of future teachers, critical thinking, critical analysis, pedagogical skills.

УДК 378

Є. С. ЗАДОЯ

м. Миколаїв, Україна

СВІДОМЕ УПРАВЛІННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЯК ОДИН ІЗ ВАЖЛИВИХ КОМПОНЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Автор розглядає свідомість як інструмент управління пізнавальною діяльністю й обґрунтовує його значення в творчому управлінні своїм життям, творчою діяльністю, як важливий компонент педагогічної майстерності майбутнього вчителя.

Ключові слова: пізнавальна діяльність, свідомість, свідоме керування, педагогічна майстерність, майбутній вчитель, творче управління.

Постановка проблеми. Демократизація всіх сторін життя суспільства (політичної, соціальної, економічної) породила нові вимоги до якостей особистості сучасної людини, зокрема майбутнього вчителя.

Ось деякі з них: уміння жити в умовах демократії і користуватися нею (демократія не є всюдозволеність); вміти визнавати і приймати наявність різних точок зору, вести дискусії і вирішувати розбіжності цивілізованими способами; вміти керувати людьми, приймати управлінські рішення, організувати роботу з керівництва і управління різними соціальними об'єктами, бути діловим, бережливим, розважливим, з господарською кмітливістю.

Література

1. Тягло А.В., Воропай Т.С. Критическое мышление Харьков: Ун-т внутренних дел, 1999. — 285с.
2. Чернилевский Д.В., Дидактические технологии в высшей школе. — М.: ЮНИТИ — ДАНА, 2002 год. — 437 с.
3. Тягло О.В. Критичне мислення. Управління школою 2008 р. №61. 186с.
4. Буряк К.В. формування у студентів критичного стилю мислення. Вища школа — 2007 р. №3 — 21с. — 31с.

Тому і в третьому тисячолітті формування педагогічної майстерності залишається однією із найважливіших проблем у підготовці майбутніх вчителів.

З найбільш актуальних проблем вищої школи в сфері підготовки педагогічних кадрів слід вважати проблему формування професійної культури, а тим самим і педагогічної майстерності майбутнього фахівця. Підготовка професійно придатного фахівця і розробка оптимальних способів включення суб'єкта в педагогічну діяльність – практично вічна проблема системи освіти. Велика увага приділяється психолого-педагогічному аспекту підготовки

майбутнього педагога: сформованість професійних якостей, особистість, професійна зрілість, мотивація і так далі. Поряд з цим необхідно розглянути і свідоме управління пізнавальною діяльністю як одну з важливих якостей педагогічної майстерності майбутнього вчителя.

Аналіз досліджень за проблемою. У більшості робіт, присвячених проблемі людської свідомості, вона трактується як така область психіки, де сконцентрована «сукупність актів думки, що дійсно відбуваються в дану мить», або говорячи мовою сучасної психології, «свідомість – це мислення разом із ким-небудь (можна порівняти зі співчуттям, співстражданням, співпереживанням, співробітництвом та ін.).

Неможливо в одній статті висвітлити всі сторони розвитку свідомості і сучасні досягнення вчених та їх різноманітні інтерпретації концепцій, гіпотез, підходів (В.М.Вернадський, Л.Гейляр де Шарден, Едуард Леруа та інші).

Дослідженням цього важливого питання займалися і займаються вчені різних і, здавалося б несумісних між собою наук: Зигмунд Фрейд, Р.П. Ісаченко, І.П. Волков, В.В. Налімов та інші (психологія); Дж. Уолд, В.Н. Волченко, Р.І. Полонникова та інші (технічні науки); Р. Гербард, Петер Брюггер, А.В.Серебренникова та інші (медичні науки); Нільс Бор, Гейзенберг, Р.Л. Мейланов, Ю.М. Свірепсов, Н.Н.Моїсєєв, А.Н. Сидоренко, А.М. Мішина, та інші (фізико-математичні науки); Є. Ліberman та інші (біологія); Артур Шопенгауер та інші (філософія); П.К. Мудгал та інші (квантова механіка); Вольфганг Паулі, Роджер Пекроуз, Є.А. Азроянц та інші (економічні науки). Теоретико-методологічну основу нашого дослідження становлять філософські та психолого-педагогічні розробки аксіологічного плану, що розглядають людину як вищу цінність і самоціль суспільного розвитку; особистісний (Б.Г. Ананьєв, Л.І. Божович, Л.С. Виготський, А.Г. Ковальов, В.Н. Мясичев, К.К. Платонов, Е.В. Шорохова тощо) і діяльнісний (В.В. Давидов, О.М. Леонтьєв, С.Л. Рубінштейн) підходи до професійного становлення вчителя; динамічний принцип вивчення особистості (К.А. Абульханова-Славська, Б.Г. Ананьєв, Л.І. Анціфірова, Е.В. Шорохова, С.Л.Рубінштейн); розробки з теорії педагогічної освіти І.А.Зязюна, Н.В. Кузьміна, А.С. Макаренко, В.А. Сластенина, Р.І. Хмелюка.

Виклад основного матеріалу. Ми розглядаємо свідомість як елемент світу, у якому всі елементи взаємозалежні. Тоді зміна свідомості

людини спричинює зміну всіх інших елементів світу, дозволяє одержати знання про зовнішнє середовище і оптимізувати процеси, що відбуваються в ньому.

Людина широко використовує свідомість, мало замислюючись над її природою та якостями. Свідомість складна і багатогранна, тому вона завжди була і є об'єктом вивчення. Через свідомість майбутній учитель може навчитися управлінню всіма психічними процесами та різноманітними ситуаціями в соціумі. Також пізнавальна діяльність може бути відтворена свідомістю. Розуміння цього дає майбутньому вчителю управління пізнавальною діяльністю, будь-якою ситуацією, інформацією, навичками та вміннями.

Невідповідність між спроможністю організму адекватно реагувати на зовнішній вплив і розміром (потужністю) або швидкістю сигналу (інформації) навколишнього середовища, що відбувається у визначений час, є інтегральним чинником виникнення будь-якого патологічного процесу не тільки в організмі людини, а й у взаємовідносинах із соціумом.

Найголовніші зміни, що людина повинна зробити, – це внутрішньо змінити саму себе. Тому що людина, на нашу думку, саме і є тим інструментом, з яким їй необхідно працювати. Але для виникнення змін у свідомості необхідні деякі руйнації. Деяка кількість руйнацій і хаосу дійсно необхідна для встановлення нового порядку.

В оточуючому нас просторі є інформаційні поля, при приведенні яких в рух можна свідомо ними керувати і матеріалізувати їх у матеріальному просторі. Сьогодні людина за рахунок роботи з тонкоматеріальними об'єктами несвідомо переносить ці явища в матеріальний простір і, не вміючи керувати обставинами, що склались, викликає неприємності. Раніше існував формальний, або нездоровий інтерес до різноманітних проявів таємничості.

На думку авторитетних вчених індивідуальна свідомість здатна створювати зміни в структурах простору-часу. Через ефекти нелінійності такі зміни можуть створювати стійкі відображення, тобто існувати як особливого роду торсіонний фантом. Якщо людина як частина природи створена з атомів і молекул, які володіють ядерними і атомними спінами (спін – особистий момент кількості руху елементарної частки), та і вона наділена торсіонними полями. А коли торсіонні поля є в людині, то вони повинні бути і в неживій і живій

природі, бо жива і нежива природа створена з однакового первинного матеріалу – елементарних частинок як джерела всіх полів.

Як уже було сказано, при розвитку свідомості як механізму управління, людина може свідомо і грамотно володіти інформацією, що дає їй можливість керувати різноманітними процесами і їх зміною з урахуванням проектування різноманітних станів. При цьому відбувається переключення мислення із словесно-логічного на просторово-образний код мислення. Високий рівень свідомості дає новий засіб пізнання, що дозволяє побачити зв'язки і значення, які раніше не були відомі людині. Головним чином це відноситься до віртуального бачення, яке незабаром набуде розвитку і збагатить можливості майбутнього вчителя у вивченні непізнаних явищ в науці і відкритті нових таємниць природи.

Відомі вчені-теоретики Ю.Вагнер і Д.Еспань вважають, що «остаточне «схлопування» квантового хвильового пакету відбувається у свідомості спостерігача. Тільки свідомість володіє унікальною властивістю – усвідомлювати саму себе. Це як екран в кінотеатрі, який дає можливість фотонам із світлового потоку придбати відповідне місце в просторі, якого вони до взаємодії з ним не мали. З цієї точки зору «принцип реальності» знаходиться не в фізичному просторі, а в площині свідомості.»

А розвиваючи спроможність бачення, можна розширити його діапазон і збільшити об'єм бачення. Людина починає бачити те, що раніше просто не помічала або взагалі не бачила. Нам відомо, наприклад, що собака в 400 разів краще чує, ніж людина. Птахи теж краще людини бачать у багато разів. По багатьох показниках розвитку відчуття тварини перевершують людину, тобто це є розвиток самої сутності природи. Людина віддалилася від природи, загубивши при цьому гостроту відчуттів, почуттів. Якщо розвивати відчуття (при цьому розвивається мозок), то людина спроможна бачити (якщо це необхідно) радіохвилі, радіацію, тобто не тільки ті явища, що відкриті фізиками, але і ті явища, що сховані від людини. Оволодівши такою спроможністю бачення, людина вільно управляє даним процесом, при необхідності коригує його за допомогою свідомості.

Пізнавальна діяльність може бути відворена нашою свідомістю. Розуміння цього дає майбутньому вчителю управління пізнавальною діяльністю. Здатність управління уявляється як духовна характеристика.

Свідомість нічим не обмежена. Людина сама обмежує себе стереотипом мислення. Обмежений лише розум. Але сама людина не те саме, що і розум. Розум лише апарат сприйняття і піддається вдосконаленню.

Знання можна збільшувати, використовуючи свідомість. Свідомість простягається через весь Всесвіт, заповнює його собою. Таким чином можна розвиватися безкінечно. А щоб нормально розвиватися, необхідно мати майбутнє, безпечне для нашого життя і розвитку.

Для нашої свідомості будь-який процес, в тому числі безкінечний процес розвитку самої свідомості є контрольованим. Управління може здійснюватися в лічені секунди.

Коли ми говоримо про формування думки через свідомість, то необхідно розуміти, що свідомість повинна розвиватися в напрямку формування думки такої ж якості. Необхідно вчити майбутнього вчителя концентрувати думку на основі свідомості. При цьому свідомість сама формує думку і виводить її в необхідну структуру.

Необхідно сказати і про різні рівні свідомості, що виявляються в кожній людині по-своєму. Зміна рівня свідомості дає людині можливість змінити, насамперед, саму себе, і в кінцевому рахунку все своє оточення – соціум, у якому вона знаходиться і без якого існувати не може.

Це, у свою чергу, дає людині необмежені можливості по управлінню своєю надсвідомою функцією.

Основна потреба, що стоїть сьогодні перед освітою у підготовці майбутнього вчителя – це необхідність співвіднесення процесу розкриття людської ментальності із світом змісту, а не із світом об'єктивних явищ. Поки ми не розв'яжемо завдання усунення розриву між трьома нижчими аспектами людини і душею, тобто свідомістю, підсвідомістю і надсвідомістю, ми не зможемо розпочати прогрес у правильному напрямку і будь-яка активність не буде відповідати сучасним вимогам.

Свідомість це структура, що об'єднує духовну і фізичну матерію. Зміною свідомості можна перетворити дух, а значить і відтворювати дії, тобто події. Свідомість управляє фізичною матерією. Проте свідомість може управляти і духовними планами інформації, де термін «фізична матерія» уже не використовується. З розвитком свідомості людини кожний елемент реальності буде змінюватися в напрямку все більшої узгодженості з запитамі людини. У зв'язку з цим поступово буде змінюватися

характер управління елементами реальності. Управління необхідно здійснювати вже не на основі силового підходу, не за допомогою чисто вольового зусилля, а за рахунок встановлення все більшої гармонії управління і узгодження запропонованих дій. Таким чином ми осягаємо структуру свідомості, яка забезпечує можливість управляти за тими законами, за якими побудований світ.

Управління, на основі свідомості, припускає вирішення багатьох питань: методичного, навчального, організаційного, етичного, морального, духовного характеру. Виділимо деякі прийоми управління:

- на основі розуміння процесів Світу;
- на основі уявлень;
- на основі зміни структури концентрації;
- на основі зміни настрою на концентрацію;
- на основі символічного прирівнювання чисел до елементів реальності та інше.

Підвищення якості навчання і підготовки майбутнього вчителя вимагає постійного вдосконалення методів, змісту освіти, прийомів та засобів навчання. З цією метою необхідно застосовувати такі засоби, за допомогою яких досягаються більш високі результати праці, розвивається створюючий апарат свідомості, формується свідоме сприйняття, використовується свідомість як інструмент управління не тільки своїм життям і пізнавальною діяльністю, а і як інструмент управління навколишнім світом. Тому, що від роботи свідомості залежать спроможності розуму, у тому числі й уяви. Тому що спорудження керівних надбудов без фундаментальних законів творчого духовного розвитку суспільства завжди призводило до неодмінної руйнації не тільки керівних структур, але і до руйнації моральних цінностей суспільства. Тому, якщо апарат управління має більш високий рівень стану свідомості в

порівнянні з рівнем колективної свідомості суспільства, то він спроможний бачити далі і ширше, сприймати світ із більш високої точки усвідомлення і розуміння. Такий керівний апарат може дозволити собі підвищувати якісний рівень колективної свідомості, не побоюючись, що суспільство «переросте» його і буде виходити з-під його контролю, так як він володіє навичками та умінням на основі управління через свідомість змінювати закони, ситуації, події в потрібному для соціума напрямку.

Висновки. Таким чином, вирішуються питання керування пізнавальною діяльністю, а також будь-якими процесами Світу. Ми переконані, що сучасна наука керування на основі сучасного знання про Світ і за допомогою принципів керування, насамперед, домагається потрібного результату. В нашому випадку, принципово змінює характер протікання процесів удосконалення педагогічної майстерності майбутнього вчителя у самому соціальному організмі, змінює в позитивну сторону і гармонізує, робить його більш здоровим.

Література:

1. Агафонов Ф.Ю. Основы смысловой теории сознания. СПб: Издательство «Речь» Санкт-Петербург, 2003.—296 с.
2. Задоя Є.С., Богатир В. Біоінформаційні технології в освіті. /Імідж сучасного педагога. №5—6.2003.- С.134—136
3. Задоя Є.С. Проблема энергоинформационных взаимоотношений со средой. /Научные основы энергоинформационных взаимодействий в природе и в обществе. Материалы международного конгресса «Интер€НИО—97» Крым. Украина 1997.- С.35—37.
4. Задоя Є.С, Петренко Т. Создание новой среды имеющей способность саморазвития и самосохранения./Інформаційна та негентропійна терапія. Київ, 2000.- С.50—52
5. Тронь В.П., Задоя Є.С. Біоінформаційна технологія та її можливості по управлінню соціумом. / Держава та регіони. — 2001.- С.65- 74.
6. Тронь В. П. Феномен інформації — майбутнє Всесвіту. // Вісник УАДУ.—98.№4.
7. Dong, Paul, and Thomas E. Raffill, China's Super Psychics, Marlove& Co., New York.1997.

ЗАДОЯ Е. С.

СОЗНАТЕЛЬНОЕ УПРАВЛЕНИЕ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ КАК ОДИН ИЗ ВАЖНЕЙШИХ КОМПОНЕНТОВ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО МАСТЕРСТВА БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ

Автор рассматривает сознание как инструмент управления познавательной деятельностью и обосновывает его значение в созидательном управлении своей жизнью, творческой деятельностью будущего учителя, как важнейший компонент педагогического мастерства будущего учителя.

Ключевые слова: познавательная деятельность, сознание, сознательное управление, педагогическое мастерство, будущий учитель, созидательное управление.

ZADOYA E. S.

DELIBERATE CONTROL COGNITIVE ACTIVITY OF IS ONE OF THE CRITICAL COMPONENTS TAUGHT TO FUTURE TEACHER

The author considers the mind as a tool of cognitive activity and substantiates its value in creative control of the life, creative activities of the future teachers, as an essential component of pedagogical skillsteachers.

Key words: cognitive activity, consciousness, a conscious management, pedagogical skills, the future teacher, creative control.